Remiss
2025-10-31

Klimat- och näringslivsdepartementet
Diarienr: MKN2025/01284

Vår ref: SI202551

Helena Sjögren
Helena.sjogren@skogsindustrierna.se
Tel 072 585 72 35

Yttrande över Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap - för ökad försörjningsberedskap (SOU 2025:68)

Skogsindustrierna ger här ett yttrande över utredningen Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap - för ökad försörjningsberedskap. Branschen välkomnar utredningen och ser bioekonomin som en grundpelare i det civila försvaret. Beredskap är en viktig fråga då försörjning och produktion inte bara är ett måste i fredstid utan också i kris.

Skogsindustrierna är generellt positiva till samverkan och ser att det framför allt är regionalt som våra medlemmar har en viktig roll.

Vi står även bakom yttrandet från Svenskt Näringsliv.

Sammanfattande synpunkter:

- Skogsindustrin är alltjämt viktig
- Effektiv samverkan är frivillig
- Bioekonomin central i reparationsberedskap
- Bredda analysen angående utvinning av fossila resurser
- Säkerställ fortsatt produktion

Staten och näringslivet behöver gemensamt identifiera kritiska behov, bygga gemensamma förmågebedömningar och utveckla frivilliga avtalsmodeller som klargör ansvar och roller.

Skogsindustrierna är massa-, och pappers- och den trämekaniska industrins bransch- och arbetsgivarorganisation. Skogsindustrierna företräder ett 50-tal massa- och pappersbruk i sammanlagt 22 koncerner/företag och cirka 120 sågverk i ett 60-tal koncerner/företag, samt ett antal företag med nära anknytning till massa-, pappers-, eller trävarutillverkning. Arbetsgivarverksamheten bedrivs tillsammans med gruvsektorn och stål- och metallsektorn inom organisationen Industriarbetsgivarna. Inom Skogsindustrierna ingår verksamheten Svenskt Trä och sekretariatet för BioInnovation. Svenska skogsindustrin sysselsätter cirka 140 000 personer och exporterade för 185 miljarder kronor 2024.

Skogsindustrin alltjämt viktig

Skogsindustrierna delar utredningens bedömning om att skogsindustrin alltjämt är viktig både för det ekonomiska försvaret och för försörjningsberedskapen.

Svenska skogsindustrin sysselsätter cirka 140 000 personer, exporterar för över 180 miljarder och står för en stor del av Sveriges handelsbalans. I vardagen, kris och även krig är det helt nödvändigt med en fungerande industri som kan använda inhemska råvaror och förädla till nödvändiga produkter som vi behöver i landet och som kan exporteras och generera intäkter. Skogsindustrierna och skogsnäringen är samtidigt en decentraliserad industri med 220 företag som har verksamhet i hela Sverige. Vid produktionen idag, med tyngdvikt på trä och pappersprodukter, genererar industrin stora värden för framtiden utifrån stora satsningar på innovation och forskning. En fungerande skogsindustri och en stark bioekonomi är därför på många sätt avgörande för Sverige idag och imorgon, därmed också i situationer där kriser drabbar samhället. Detta betonas bland annat i Forskningspropositionen (2024 25:60).

> *Bioekonomin ska uppfylla flera syften: främja tillväxt, förnyelse och sysselsättning i hela landet, bidra till miljö- och klimatnytta samt skapa en förstärkt försörjningsförmåga och minskad sårbarhet i samhället, baserat på biomassa från skogs-, jordbruks- och fiskerinäringarna samt restråvaror i livsmedelsförädlingen.*

Utifrån ett skogligt perspektiv är också beredskapsfrågan nära sammankopplad till andra för samhället viktiga fokusområden, särskilt arbetet med klimat, biologisk mångfald och konkurrenskraft.

Skogsindustrin ser också uppbyggnaden av totalförsvaret som en möjlighet till produktutveckling och uppskalning av innovationsprojekt, exempelvis inom området för förnybara bränslen. Skogsnäringens engagemang i beredskapsfrågan, och det arbete som redan pågår, sker i nära dialog med flertalet beredskapsmyndigheter men frågan om hemvist utifrån samhällsviktiga funktioner har visat sig utmanande då den skogsindustriella processer och produkter täcker in flera sektorer och hemvister. Samtidigt är det viktigt att understryka att möjligheten att använda skogen som en resurs för beredskap och totalförsvar bygger på förståelse för skogens breda samhällsnytta och dess förutsättningarna för en säkrad råvara och produktion.

Effektiv samverkan är frivillig

Frivillighet bör vara utgångspunkt om för att samverkan med näringsliv och andra aktörer ska bli effektiv. Tvingande åtaganden riskerar att öka kostnader, minska investeringsvilja och sänka förtroendet mellan aktörer. Skogsindustrins aktörer har en stark lokal förankring. Samtidigt handlar det i flera fall om internationella företag som fortsatt behöver ha förtroende för att investera i Sverige och där tvingande regler kan minska Sveriges attraktion.

Bioekonomin central i reparationsberedskap

Bioekonomin är en viktig del i reparationsberedskap baserat på tillgången på nationell råvara och nationell tillverkning av material. Utöver dagens användning av material från skogen är det möjligt att på kort tid ersätta förstörda konstruktioner, som tex byggnader och broar, med träkonstruktioner.

I en krissituation kan skogsindustrin utöver ekonomiska aspekter även bidra med flera nödvändiga förmågor. Idag står branschen för merparten av produktionen av bioenergi, har en substantiell produktion av el och fjärrvärme, har flera bruk som klarar att köra i ö-drift, har några bruk som kan producera kemikalier som t ex etanol till handsprit och har viss möjlighet att regionalt bidra med livsnödvändiga vattenreningskemikalier. Utöver detta finns stora volymer konstruktionsvirke, hygienprodukter, papper, träbalkar och byggsystem för effektivt industriellt byggande etc. Vid sidan av skogsindustrins primära produkter pågår också ständig utveckling av nya genom forskning och innovation. Dessa produkter utgör också en potential som också kan skalas upp för att möta ytterligare samhällsviktiga funktioner. Med andra ord handlar beredskapsförmåga och totalförsvarsuppbyggnad både om det näringen i stor skala gör idag och vad som kan förbättras om rätt förutsättningar ges. Punkterna nedan förklarar vad skogsnäringen kan bidra med utifrån MSBs definition av samhällsviktiga funktioner. Nedan följer en summerad beskrivning av viktiga samhällsfunktioner, både med och utan hemvist där skogsnäringen kan bidra till stärkt beredskap:

- **Bränslen och flytande drivmedel**
- **Energigas** (Biogas)
- **Fjärrvärme**
- **Försörjning av sjukvårdsprodukter** (tillverkning, lagerhållning, distribution)
- **Hälso- och sjukvård** (sjukvårdsprodukter och den övriga utrustning)
- **Avfallshantering** (biogasanläggningar)
- **Avlopp** (rening)
- **Dricksvattenförsörjning** (rening)
- **Primärproduktion** (insatsvaror)
- **Livsmedelsdistribution** (förpackningar)
- **Landtransporter** (genomföra)
- **Sjötransporter** (genomföra)
- **Terminaler** (tillhandahålla anläggningar)
- Bidra till transporter genom **vägnät**, **terrängkunskap** och **övrig infrastruktur**
- **Bygg och anläggning** (material, underhåll)
- **Industri** (alternativa material)
- **Utrikeshandel** (ex. varuexport)
- **Räddningstjänst** (ex. brandgator, samverkan)
- **Personalförsörjning under höjd beredskap** (försörjning, avtal, anvisningar)

- **Forskning** (upprätthålla, experimentell utveckling och laboratorieverksamhet)

Bredda analysen angående utvinning av fossila resurser

När det gäller frågan om huruvida Sverige i kris ska utvinna kol, olja och naturgas menar Skogsindustrierna att en sådan analys bör breddas och ställas i relation till vad klimatneutrala alternativ kan bidra till. Skogsnäringen bidrar nu med stora volymer bioenergi och i en kris skulle dessa leveranser kunna öka.

Säkerställ fortsatt produktion

Skogsindustrins förmågor är framför allt kopplade till produktion. För att landet ska vara fortsatt starkt, även genom en kris, är det prioriterat att hålla produktionen i gång. Utredningen tar upp lagerhållning. Lager är en begränsad strategi som kan fylla en funktion men det kan vara än viktigare att säkerställa produktion så att alla lager åter kan fyllas. Särskilt när det gäller inhemska produkter.

Stockholm 2025 10 31

För Skogsindustrierna

Helena Sjögren
Ansvarig miljöpolicy